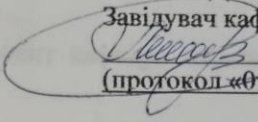

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

 Віталій МЕЛЬНИЧУК

(протокол «01» вересня 2025р. № 2)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

Організація та економіка ветеринарної справи

освітньо-професійна програма Ветеринарна медицина

спеціальність 211 Ветеринарна медицина

галузь знань 21 Ветеринарна медицина

рівень вищої освіти другий (магістерський)

факультет ветеринарної медицини

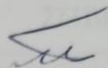
Полтава
2025/2026 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація та економіка ветеринарної справи» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Ветеринарна медицина» спеціальності 211 Ветеринарна медицина

Мова викладання – державна

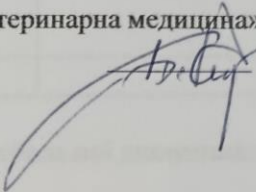
Розробник: Щербакова Наталія, доцент кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи к.в.н., доцент

« 01 » вересня 2025 року

 (Наталія ЩЕРБАКОВА)

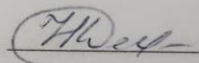
Погоджено гарантом освітньої програми «Ветеринарна медицина»

« 01 » вересня 2025 року

 Борис КИРИЧКО

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Ветеринарна медицина» протокол від « 1 » вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності

 Надія ДМИТРЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані студента (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	2025–2026 211BET_мд_2021
Семестр	9
Лекції (годин)	16
Практичні (годин)	26
Самостійна робота (годин)	48
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: засвоєння знань з планування, організації та економіки ветеринарних заходів, ветеринарного контролю та нагляду в різних сферах тваринництва, при перевезенні, експорті та імпорті тварин, продуктів і сировини тваринного походження, ветеринарного обліку та звітності, діловодству.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: Паразитологія та інвазійні хвороби тварин, Епізоотологія та інфекційні хвороби, Внутрішні хвороби тварин.

4. Компетентності:

загальні:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та професії.
- ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 14. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

спеціальні (фахові):

- ФК 15. Здатність організовувати нагляд і контроль виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.
- ФК 17. Здатність здійснювати маркетинг і менеджмент ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.
- ФК 20. Здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності.

5. Програмні результати навчання:

ПРН 8. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.

ПРН 17. Знати принципи та методи маркетингу і менеджменту ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.

ПРН 19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

211BET_мд_2021

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 8.	знати основні аспекти, щодо ведення облікової звітності в установах ветеринарної медицини незалежно від форми власності.
ПРН 17.	володіти основними принципами та методами маркетингу і менеджменту ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині при здійсненні фахової діяльності.
ПРН 19.	володіти основними навиками проведення просвітницької діяльності серед працівників галузі та населення, щодо критеріїв оцінки ефективності ветеринарних заходів, що проводяться; організації проведення загальних профілактичних ветеринарних заходів в тваринництві проти заразних хвороб.

6. Методи навчання і викладання

Словесні (бесіда, розповідь-пояснення); *наочні методи*: демонстрування; *практичні методи*: практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою; *формування пізнавальних інтересів*: ситуації новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду; *методи усного контролю*: усне опитування; *контрольна робота*; *комп'ютерні і мультимедійні методи*: використання мультимедійних презентацій, комп'ютерне тестування.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ в предмет «ОЕВС». Особливості ветеринарної медицини України і об'єкти діяльності її фахівців. В даній темі розглядаються питання: вступ в предмет поняття про ветеринарну медицину, організацію й економіку ветеринарної справи, об'єктів діяльності фахівців ветеринарної медицини. Тема розкриває особливості організації ветеринарної медицини України.

Тема 2. Законодавство і Закон України про ветеринарну медицину. Тема розкриває питання: поняття про Законодавство і Закон України «Про ветеринарну медицину»; структура Закону України про ветеринарну медицину і його значення; визначення основних термінів і понять Закону України про ветеринарну медицину; основні завдання ветеринарної медицини України; Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження». Цей Закон спрямований на захист тварин від страждань і загибелі внаслідок жорстокого поводження з ними, а також укріплення моральності й гуманності суспільства.

Тема 3. Організаційна структура установ та управління ветеринарною медициною України. В даній темі розкриті питання про систему ветеринарної медицини, органи управління ВМ України та їх компетенція.

Тема 4. Встановлення і зняття карантину та карантинних обмежень. Дана тема включає наступні питання: роль органів і фахівців ВМ в ліквідації заразних хвороб; критерії для встановлення карантину і карантинних обмежень; поняття про карантин тварин, порядок його встановлення; підстава і терміни встановлення карантину; комплекс заходів тих, що проводяться в карантинній зоні і неблагополучному пункті; зняття карантину; встановлення і зняття карантинних обмежень; гарантії прав юридичних і фізичних осіб.

Тема 5. Організація ветеринарних заходів. В даній темі розкриті питання про поняття про ветеринарні заходи їх особливості і класифікація; критерії оцінки ефективності ветеринарних заходів, що проводяться; організація проведення загальних профілактичних ветеринарних заходів в тваринництві проти заразних хвороб; ветеринарна просвітня робота.

Тема 6. Планування ветеринарних заходів. Тема розкриває питання: значення науково-обґрунтованого планування ветеринарних заходів; об'єкти планування; принципи планування ветеринарних заходів; основні види планування і види планування ветеринарних заходів; вимоги до планів ветеринарних заходів; використання даних ветеринарної статистики при плануванні ветеринарних заходів; план профілактичних протиепізоотичних заходів.

Тема 7. Основи біостатистики. Поняття про спеціальні програми для статистики; види статистичних даних та типи статистичного аналізу даних, описова статистика, критерії відмінності.

Тема 8. Організація ветеринарної освіти в Україні. Міжнародні ветеринарні організації. Організація ветеринарної служби в зарубіжних країнах. В даній темі висвітлено питання щодо ветеринарної освіти в Україні. Тема розкриває питання щодо Всесвітніх ветеринарних конгресів й їх робочий орган Всесвітня ветеринарна асоціація; Міжнародна епізоотична служба і її робочий орган – Міжнародне епізоотичне бюро. У даній темі висвітлені питання щодо організації ветеринарної служби в зарубіжних країнах.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма (211BET_мд_2021)			
	усього	у тому числі		
		л	п	с. р.
Тема 1. Вступ в предмет “ОЕВС”. Особливості ветеринарної медицини України і об’єкти діяльності її фахівців.	10	2	2	6
Тема 2. Законодавство і Закон України про ветеринарну медицину.	10	2	2	6
Тема 3. Організаційна структура установ та управління ветеринарною медициною України	12	2	4	6
Тема 4. Встановлення і зняття карантину та карантинних обмежень.	12	2	4	6
Тема 5. Організація ветеринарних заходів.	12	2	4	6
Тема 6. Планування ветеринарних заходів.	12	2	4	6
Тема 7. Основи біостатистики.	12	2	4	6
Тема 8. Організація ветеринарної	10	2	2	6

освіти в Україні. Міжнародні ветеринарні організації. Організація ветеринарної служби в зарубіжних країнах.				
Усього годин	90	16	26	48

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		(211BET_мд_2021)
1.	Тема 1. Вступ в предмет “ОЕВС”. Особливості ветеринарної медицини України і об’єкти діяльності її фахівців. Пр. з. 1. Організація ветеринарної справи в районі. Мережа державної ветеринарної медицини в районі.	2
2.	Тема 2. Законодавство і Закон України про ветеринарну медицину. Пр. з. 2. Організація трудової дисципліни. Керівництво ветеринарною справою в районі, обов’язки та права начальника Управління ветеринарної медицини району (головного державного інспектора), організація його роботи.	2
3.	Тема 3. Організаційна структура установ та управління ветеринарною медициною України Пр. з. 3-4. Районна державна лабораторія ветеринарної медицини. Лабораторія ветсанекспертизи на продовольчих ринках.	4
4.	Тема 4. Встановлення і зняття карантину та карантинних обмежень. Пр. з. 5-6. Організація служби ветеринарної медицини сільгосп підприємств. Організація служби ветеринарної медицини промислових тваринницьких комплексів.	4
5.	Тема 5. Організація ветеринарних заходів. Пр. з. 7-8. Організація ветеринарної справи у містах. Складання документації проведених ветеринарних заходів, обстеження господарств, ферм. Планування ветеринарних заходів.	4
6.	Тема 6. Планування ветеринарних заходів. Пр. з. 9-11. Економіка ветеринарних заходів. Визначення фактичних економічних збитків. Визначення попереджених економічних збитків. Основи біостатистики.	4
7.	Тема 7. Основи біостатистики. Пр. з. 12-13. Принципи обробки даних та застосування критеріїв відмінності.	4
8.	Тема 8. Організація ветеринарної освіти в Україні. Міжнародні ветеринарні організації. Організація ветеринарної служби в зарубіжних країнах. Пр. з. 14. Заповнення журналів первинного ветеринарного обліку й звітності.	2
	Разом	26

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		(211BET_мд_2021)
1	Тема 1. Вступ в предмет “ОЕВС”. Особливості ветеринарної медицини України і об’єкти діяльності її фахівців. С. Р. 1. Порядок формування тарифів на ветеринарні послуги, що надаються державними установами ветеринарної медицини. Формування тарифів на ветеринарні послуги із здійснення протиепізоотичних заходів.	6
2	Тема 2. Законодавство і Закон України про ветеринарну медицину. С. Р. 2. Закон України про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів.	6
3	Тема 3. Організаційна структура установ та управління ветеринарною медициною України С. Р. 3. Порядок оформлення і видачі ветеринарних документів	6
4	Тема 4. Встановлення і зняття карантину та карантинних обмежень. С. Р. 4. Складання звіту по формах №№ 1-Вет, 1-Вет А, 2-Вет, 5-Вет.	6
5	Тема 5. Організація ветеринарних заходів. С. Р. 5. Складання планів протиепізоотичних заходів, плану боротьби з незаразними хворобами.	6
6	Тема 6. Планування ветеринарних заходів. С. Р. 6. Складання документації проведених ветеринарних заходів, обстеження господарств, ферм.	6
7	Тема 7. Основи біостатистики. С. Р. 7. Описова статистика, параметричні й непараметричні критерії.	6
8	Тема 8. Організація ветеринарної освіти в Україні. Міжнародні ветеринарні організації. Організація ветеринарної служби в зарубіжних країнах. С. Р. 8. Закон України про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, ветеринарну медицину та благополуччя тварин	6
	Разом	48

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальну роботу здобувача вищої освіти направлену на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок не передбачено.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання/ результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання/результатів навчання
ПРН 8. Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.	<i>Поточний контроль:</i> опитування, виконання завдань практичної роботи та їх захист; виконання завдань самостійної роботи; контрольна робота.
ПРН 17. Знати принципи та методи маркетингу і менеджменту ветеринарних засобів і послуг у ветеринарній медицині.	<i>Поточний контроль:</i> опитування, виконання завдань практичної роботи та їх захист; виконання завдань самостійної роботи; контрольна робота.
ПРН 19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.	<i>Поточний контроль:</i> опитування, виконання завдань практичної роботи та їх захист; виконання завдань самостійної роботи; контрольна робота.

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи ЗВО				
	Опитування	Виконання завдань практичної роботи та їх захист	Виконання завдань самостійної роботи	Контрольна робота	Разом
Тема 1. Вступ в предмет "ОЕВС". Особливості ветеринарної медицини України і об'єкти діяльності її фахівців.	2	2	2	-	
Тема 2. Законодавство і Закон України про ветеринарну медицину.	2	2	2	-	
Тема 3. Організаційна структура установ та управління ветеринарною медициною України.	2	4	2	-	
Тема 4. Встановлення і зняття карантину та карантинних обмежень.	2	4	2	21	

Тема 5. Організація ветеринарних заходів.	2	4	2	-	
Тема 6. Планування ветеринарних заходів.	2	4	2	-	
Тема 7. Основи біостатистики.	2	4	2		
Тема 8. Організація ветеринарної освіти в Україні. Міжнародні ветеринарні організації. Організація ветеринарної служби в зарубіжних країнах.	2	2	2	21	
Разом	16	26	16	42	100

Шкала та критерії оцінювання

Поточний контроль

Опитування	
Кількість балів	Критерії оцінювання
2	у повній мірі надав відповідь на теоретичне питання.
1	лаконічна відповідь на теоретичне питання;
0	відсутні відповіді на теоретичне питання, що не дає змоги оцінити досягнення результатів навчання;
Виконання завдань <i>практичної роботи</i> та їх захист (0-2 бали)	
Кількість балів	Критерії оцінювання
2	здобувач вищої освіти присутній на практичному занятті, виконав поставлене перед ним завдання, розкрив тему, захистив роботу, сформулював й обґрунтував висновки, при захисті з боку викладача зауваження відсутні, дав ґрунтовні відповіді на додатково поставлені запитання.
1	здобувач вищої освіти присутній на практичному занятті, виконав поставлене перед ним завдання, але не захистив роботу;
0	практичну роботу здобувач вищої освіти не виконав та не представив звіт, що не дає змоги оцінити досягнення результатів навчання;
Виконання завдань <i>самостійної роботи</i>	
Кількість балів	Критерії оцінювання
2	нараховується здобувачу вищої освіти, коли він представив зошит із самостійної роботи, в якому він виконав завдання та відповів на всі поставлені питання.
1	лаконічно дав відповіді на поставлені завдання, в основному тезисами, відсутні записи, розрахунки.
0	відсутність виконання завдання здобувачем вищої освіти, що не дає змоги оцінити досягнення результатів навчання;
Контрольна робота	
Кількість балів	Критерії оцінювання

21	здобувач вищої освіти в повному обсязі опанував теми й повністю відповів на питання.
20-10	здобувач вищої освіти опанував значну частину матеріалу, але надав неповну відповідь (на рівні до 60 % потрібної інформації).
9-1	здобувач вищої освіти опанував значну частину матеріалу, але надав неповну відповідь (на рівні до 10% потрібної інформації).
0	здобувач вищої освіти не дав відповіді на поставлені питання, що не дає змоги оцінити досягнення результатів навчання.

Підсумковий контроль здійснюється з метою оцінки результатів досягнення навчальної мети з дисципліни на зарешальному етапі. Форма проведення підсумкового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене під час вивчення навчальної дисципліни.

Засоби навчання: комп'ютери, (Ветеринарне законодавство України, розпорядження, звіти, jamovi; JASP).

Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення необхідного для вивчення навчальної дисципліни забезпечує спеціалізована комп'ютерна лабораторія № 59.

13. Політика навчальної дисципліни

- **щодо термінів виконання та перескладання:** Завдання практичних робіт виконуються під час проведення практичних занять, завдання самостійної роботи виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перескладання відбувається на кафедрі згідно графіку шляхом усного опитування із пропущеної теми.

- **щодо академічної доброчесності:** студент повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів та зобов'язаний відпрацювати таке заняття.

- **щодо відвідування занять:** Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін, пропущені заняття підлягають відпрацюванню.

- **щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти:** при опануванні обов'язкової фахової навчальної дисципліни «Організація та економіка ветеринарної справи» на студента поширюється право про визнання результатів навчання (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо, набутих у неформальній / інформальній освіті, відповідно до діючого положення в Полтавському державному аграрному університеті <http://surl.li/cjelc>.

- **щодо оскарження результатів оцінювання:** Оскарження результатів оцінювання відбувається шляхом комісійного перескладання згідно форми підсумкового контролю.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Недосеков В. В., Хаунхорст Е., Ситнік В. А., Шевчук В. М., Жуковський М. О. Організація та економіка ветеринарної справи. Навчальний посібник. – Київ: Видавничий центр Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіП України), 2019. 396 с.
2. Посібник для малих та середніх підприємств м'ясопереробної галузі з підготовки та впровадження системи управління безпечністю харчових продуктів на основі концепції НАССР / Г. Василенко, О. Дорофєєва, Б. Голуб та ін. Київ: Міжнародний інститут безпечності та якості харчових продуктів, 2017. 236 с
3. Про ветеринарну медицину: Закон України від 04.02.2021. № 1206-IX. Дата оновлення: 31.03.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1206-20#Text> (дата звернення: 05.08.2025).
4. Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 14, ст. 71).

Допоміжні

1. Бегас В. Л. Організація та економіка ветеринарної справи: практикум [для студентів факультету ветеринарної медицини] – Житомир: Полісся. – 2017. 128 с.
2. Goss-Sampson, M. A. (2020). Statistical Analysis in JASP 0.14: A Guide for Students. November 2020.
3. The jamovi project. (2020). jamovi (Version 1.2.27) [Computer software].
4. Щербакова Н. С., Передера Ж.О. Передера С.Б. Державне регулювання відносин у сфері захисту тварин від жорстокого поводження Матеріали VII всеукраїнської науково-практичної Інтернет – конференції Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині (15 – 16 лютого 2022 року м. Полтава). Полтава ПДАУ, 2022. С. 46-49 113.
5. Медвідь, О. О., Щербакова, Н. С., & Передера, С. Б. (2024). Доцільність застосування сертифікування щодо традиційних харчових продуктів відповідно до географічного походження. Scientific Progress & Innovations, 27(4), 151–155. <https://doi.org/10.31210/spi2024.27.04.25>

Інформаційні ресурси

Для самостійної роботи з в.о. можуть користуватися інтернетом за наступними адресами:

1. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. URL: <https://dpss.gov.ua/> (<https://dpss.gov.ua/> (дата звернення: 29.08.2025).
2. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua> (дата звернення: 28.08.2025).
3. World Organisation for Animal Health (WOAH). URL: <https://www.woah.org/en/home/> (дата звернення: 28.08.2025).
4. Державний науково-дослідний контрольний інститут ветеринарних препаратів та кормових добавок. URL: <https://www.scivp.lviv.ua/en/> (дата звернення: 20.08.2025).
5. Інститут експериментальної та клінічної ветеринарної медицини. URL: <http://www.iekvm.kharkov.ua/> (дата звернення: 20.08.2025).
6. Головне управління Держпродспоживслужби в Полтавській області. URL: <http://polvet.gov.ua/en/main-page/> (дата звернення: 20.08.2025).
7. Регіональна державна лабораторія ветеринарної медицини в Полтавській області. URL: <https://www.ua-region.com.ua/00703173> (дата звернення: 20.08.2025).